

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno a příjmení studentky:	Jaroslava Blahová
Studijní program a obor:	Ošetrovatelství, obor Všeobecná sestra
Název práce:	Cítí se být hospitalizovaný pacient dostatečně informován o léčebném procesu
Vedoucí práce:	Mgr. Dana Vaňková
Oponent:	PhDr. Daniel Jirkovský, Ph.D., MBA

Studentka Jaroslava Blahová vypracovala bakalářskou práci s názvem „Cítí se být hospitalizovaný pacient dostatečně informován o léčebném procesu“ v celkovém rozsahu 53 stran textu. Problematika informovanosti (resp. častěji spíše neinformovanosti) pacientů je jednou z nejproblematičtějších oblastí současného systému poskytování zdravotní péče. Lze předpokládat, že v souvislosti se vzrůstající spoluúčasti pacientů na financování poskytované zdravotní péče, bude vytvářen účinný tlak na zlepšování informovanosti pacientů o vlastním léčebném procesu a dalších okolnostech, které ovlivňují jeho úspěšnost. V tomto smyslu lze hodnotit výběr tématu práce jako aktuální a zdařilý.

Struktura předloženého textu odpovídá základním požadavkům na zpracování závěrečné práce tohoto typu. V úvodu autorka stručně popisuje problematiku, kterou se zabývá, vymezuje obecný cíl práce a představuje strukturování vlastního textu.

Teoretická část práce zahrnuje 22 stran. Ve většině případů jde o kompilát různorodých informací, zpravidla velmi obecných, bez hlubšího (nebo dokonce bez jakéhokoliv) zdůvodnění jejich vztahu k řešené problematice. Často jde pouze o opisování definic bez prezentace relevantních názorů na řešenou problematiku. Ke způsobu zpracování informačních zdrojů mám celou řadu připomínek. Přestože teoretická část práce obsahuje několik definic, nejsou uvedeny jako přímá citace nebo jsou uváděny nepřesně nebo neaktuálně. Například na str. 25 autorka cituje Vyhl. č. 424/2004 Sb., v platném znění, přičemž v poznámce uvádí, že tento právní předpis citovala dne 21.3. 2011. Zmíněná vyhláška však v této době již platná nebyla, neboť dnem 1.3. 2011 byla nahrazena Vyhl. č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. Kvalitu teoretické části bakalářské práce snižuje i používání zastaralých termínů, např. zdravotní sestra (str. 24, první věta podkapitoly 1.4.2, str. 51, druhý odstavec bodu 2) apod.). V textu práce postrádám alespoň doporučený postup (způsob) pro předávání informací pacientovi a zejména pacientovi s chronickým onemocněním nebo geriatrickým pacientům. Přestože na řešené téma byla v minulosti realizována celá řada odborných studií, jejichž výsledky byly publikovány v odborném tisku, bakalářská práce nezmiňuje žádnou z nich a tedy nepřináší ani přehled výsledků dřívějších šetření na řešené téma. Provázanost teoretické a praktické části bakalářské práce je naprosto minimální.

V úvodním textu praktické části autorka specifikuje cíle práce formou výzkumných otázek a pracovních hypotéz – pět výzkumných otázek a pět hypotéz. Hypotézy nevyjadřují vztah mezi dvěma proměnnými a některé z nich jsou i obtížně měřitelné. Při extenzivním výkladu lze dokonce konstatovat, že se některé z nich vzájemně vylučují, například hypotéza č. 1 a 2. Z textu není patrné jakým způsobem autorka k definování pracovních hypotéz dospěla. V kapitole 2.3 pak specifikuje oddělení, na kterém své šetření provedla. V textu, mimo jiné,

uvádí, že cit.: „*Našimi klienty jsou geriatřiční pacienti s přednostně interním onemocněním, kteří ukončili akutní léčbu...*“ a dále, že „... využívá naše oddělení převážně pro pacienty podstupující radioterapii.“ (str. 32) Znamená to snad, že radioterapie není součástí akutní léčby onkologických onemocnění? V úvodních kapitolách praktické části bych očekával, že autorka bude v samostatné podkapitole charakterizovat zkoumaný vzorek respondentů dotazníkového šetření – základní informace o souboru respondentů uvádí v rámci kapitoly č. 2.4.1 Dotazník a to až v jejím závěru na str. 43 a 44, což není obvyklé. Ke zpracování bakalářské práce autorka použila pouze 20 dotazníků, což považuji za naprosto nevyhovující. Tato okolnost a skutečnost, že vlastní šetření proběhlo na oddělení dlouhodobé péče, tedy na specifickém pracovišti, v jehož případě lze očekávat vyšší míru informovanosti pacientů, snižuje validitu zjištěných dat a možnost zobecnění hlavních výsledků práce. Dále se autorka věnuje prezentaci výsledků dotazníkového šetření ve vazbě na stanovené hypotézy. Výroky ke stanoveným hypotézám jsou formulovány ve tvaru hypotéza se „potvrdila – nepotvrdila“. Na tomto místě a v této souvislosti jsem nucen upozornit na skutečnost, že žádný empirický důkaz náš předpoklad (hypotézu) s naprostou jistotou nepotvrzuje, ale pouze zdůvodňuje její přijetí na základě výsledků vlastního šetření s platností pro použitý soubor respondentů a metodu šetření. V tomto smyslu by měly být i formulovány výroky o jednotlivých hypotézách. Diskusi autorka omezuje pouze na odpovědi na vlastní výzkumné otázky. Název této kapitoly tedy neodpovídá jejímu obsahu, ale v podstatě jde pouze o shrnutí výsledků vlastního šetření bez jakéhokoliv náznaku komparace zjištěných dat s dříve realizovanými šetřeními.

Bakalářská práce je ukončena závěrem, ve kterém autorka zobecňuje své závěry mimo rámec vlastního specifického pracoviště, což považuji za velmi problematické. Přestože mám k práci celou řadu výhrad z hlediska metodického i formálního, pozitivně hodnotím především snahu a zájem autorky o zlepšování míry i kvality informovanosti pacientů na vlastním pracovišti.

Ke zpracování bakalářské práce bylo použito celkem 46 literárních, časopiseckých a elektronických zdrojů informací, což se vymyká běžnému standardu. V příloze je zařazen pouze dotazník.

K diskusi navrhuji tyto otázky:

- 1) Jaká rizika souvisí s aplikací Vámi použitých metod, tj. dotazníku a rozhovoru a jak jste jim předcházela?
- 2) Jaké faktory ovlivňují informovanost pacientů léčených na Vašem pracovišti?
- 3) Jaká konkrétní doporučení byste navrhla pro zlepšení informovanosti Vašich pacientů?

Závěr:

I přes shora uvedené nedostatky doporučuji bakalářskou práci studentky Jaroslavy Blahové k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou:

d o b ř e

V Praze, dne 18. května 2011

PhDr. Daniel Jirák, Ph.D., MBA